

Konspekt godziny wychowawczej z zastosowaniem technik uczenia się

Opracowały: Agata Falkowska, Elżbieta Ułaszonek, Anna Wyszowska-Kondraciuk

Grupa: I kl. gimnazjum

Czas trwania: 45 min.

Temat:

Jak się uczyć, aby się nauczyć?

Cele:

- zapoznanie z procesem uczenia się;
- przypomnienie i usystematyzowanie korzystnych i niekorzystnych uwarunkowań towarzyszących procesowi uczenia się;
- poznanie niektórych technik uczenia się.

Metody i techniki:

- „burza mózgów”;
- mini wykład;
- pogadanka;
- „kula śniegowa”;
- praktyczne ćwiczenia;
- technika głośnego myślenia;
- technika zdań podsumowujących.

Formy:

- indywidualna;
- grupowa;
- zbiorowa.

Środki dydaktyczne:

- kartki papieru, mazaki, ulotki dla każdego ucznia, ankieta dla każdego ucznia, prezentacja nt. stylów uczenia się, laptop, rzutnik.

Przebieg:

1. Czynności organizacyjne, sprawdzenie obecności.
2. Zapoznanie uczniów z tematem i celami lekcji.
3. „Burza mózgów” – uczniowie podają swoje skojarzenia do pojęcia „uczenie się”. Nauczyciel zapisuje propozycje na tablicy.
4. Wspólne ułożenie definicji z podanych skojarzeń, np. „uczenie się” – jest to proces zapamiętywania informacji w celu ich odtwarzania lub wykorzystania w odpowiedniej sytuacji.
5. Mini wykład na temat funkcji mózgu – są one podzielone pomiędzy dwie półkule: prawą i lewą.

Lewa półkula naszego mózgu odpowiada za: język, analizę, logikę, cyfry, matematykę, kolejność, słowa.

Prawa półkula zawiaduje uczuciami, emocjami, syntezą, rytmem, muzyką, obrazami, wyobraźnią.

Nauczyciel rozdaje uczniom ulotki (zał. nr 1), na których jest dokładny opis prawej i lewej półkuli, aby mogli w domu dokładnie dowiedzieć się i przypomnieć sobie, która półkula za co odpowiada.

6. „Kula śniegowa” – Nauczyciel prosi uczniów, aby na kartkach papieru wypisali korzystne i niekorzystne warunki towarzyszące procesowi uczenia się. Następnie uczniowie łączą się w pary, potem w grupy (4,8) i ustalają wspólną listę korzystnych i niekorzystnych warunków. Dzielenie się na forum klasy wynikami pracy.

Nauczyciel podsumowuje pracę uczniów – wszyscy już wiedzą, jakie warunki są potrzebne, aby proces uczenia się był efektywny (trzeba wyeliminować niekorzystne warunki), ale to nie wszystko. Efektywne uczenie się uzależnione jest również od rodzaju inteligencji, którą mamy najlepiej rozwiniętą oraz stylu uczenia się.

7. Krótka prezentacja na temat stylów uczenia się: co cechuje wzrokowca, słuchowca i czuciowca? (zał. nr 2)
8. Pogadanka na temat wybranych technik uczenia się. Zapoznanie uczniów z techniką „Czytania wg „5kroków” z wykorzystaniem techniki głośnego myślenia.

a) **Czytanie wg „5 kroków”**

1) pobieżnie przeglądam tekst;

2) stawiam pytania czego mogę dowiedzieć się z tego tekstu; na jakie pytania znajdę w nim odpowiedź;

3) dokładnie czytam; przypominam sobie pytania i cel czytania;

4) streszczam poszczególne części tekstu; po każdym fragmencie zatrzymuję się i zastanawiam, co przeczytałam i czy dany tekst rozumiem. Streszczam dany fragment w kilku słowach;

5) powtarzam treść lub czytam cały tekst.

Na zakończenie jeszcze raz powtarzam najważniejsze informacje zawarte w tekście. Biorę pod uwagę pytania i odpowiedzi na te pytania, które znalazłam w czasie lektury. Tę fazę wykonuję w pamięci lub robię krótkie notatki.

b) **Mnemotechniki** – wyjaśnienie pojęcia, mnemotechnika – z greckiego mnemo = pamięć i techne = sztuka, rzemiosło, czyli sposoby ułatwiające zapamiętywanie nowych wiadomości i faktów. Rodzaje mnemotechnik:

1) Akronimy czyli skrótowce.

Metoda polega na stworzeniu zupełnie nowego słowa lub wyrażenia z pierwszych zgłosek lub liter innych wyrazów, które próbujemy zapamiętać. Wyróżniamy:

- Akronimy znaczące - skrótowce, które mają jakieś znaczenie, np. HOMES (ang. domy) - lista wielkich jezior Ameryki północnej: Huron, Ontario, Michigan, Erie, Superior

- Akronimy nieznaczące, np. KOSDKP - okresy paleozoiku: Kambr, Ordowik, Sylur, Devon, Karbon, Perm

2) Metoda pierwszych liter.

Polega na utworzeniu zdania, w którym pierwsze litery mają inne, określone znaczenie, np. próbując zapamiętać kolejność planet Układu Słonecznego, wyodrębniamy pierwsze litery i tworzymy z nich nowe słowa, które w połączeniu stanowią łatwe do zapamiętania zdanie: Moja Wiecznie Zapracowana Mama Jutro Sama Upiecze Nam Placek (Merkury, Wenus, Ziemia, Mars, Jowisz, Saturn, Uran, Neptun). Inny przykład: Lecą Cegły, Dom Murują - pierwsze litery wyrazów w tym zdaniu reprezentują cyfry rzymskie: L - 50, C - 100, D - 500, M - 1000.

3) Rymowanki, wierszyki.

Taka forma mnemotechnik pozwala na łatwiejsze zapamiętanie informacji. Rymy posiadają własny rytm oraz swoista melodię, która szybciej zapada nam w pamięć. Np. układ kości nadgarstka:

Łódka płynie, księżyc świeci, trójgraniasty groszek leci, na trapezie, trapeziku wisi główka na haczyku.

4) Spacer w myślach.

Próbując zapamiętać na przykład tę oto listę zakupów: chleb, ser, mleko, baterie, proszek do prania i pasta do zębów; możesz wyobrazić sobie mieszkanie, w którym przemieszczasz się z salonu do korytarza. I tak: siedząc na bardzo wygodnej, czerwonej kanapie w salonie zajadasz się chrupiącą kanapką (**chleb**) z intensywnie pachnącym **serem**, po czym sięgasz po wysoką szklanę śnieżnobiałego, ciepłego **mleka** stojącą na niskim żółtym stoliku. Wstając i przechodząc do korytarza spoglądasz na ogromny zegar ścienny, który się zatrzymał, bo potrzebne są do niego nowe **baterie**. W korytarzu wkładając na siebie płaszcz zauważasz, że wymaga on prania w dobrym **proszku do prania**, gdyż jest umazany w pachnącej miętą **paście do zębów**.

W ramach utrwalenia mnemotechnik uczniowie w domu metodą pierwszych liter mają opisać rodzaje przypadków: **M**ianownik, **D**opełniacz, **C**elownik, **B**iernik, **N**arzędnik, **M**iejscownik, **W**ołacz.

9. Rozdanie uczniom ankiety na temat „Czy potrafisz się uczyć”, do wypełnienia i sprawdzenia w domu (zał. nr 3)
10. Ewaluacja z wykorzystaniem techniki „zdania podsumowujące”. Wszyscy siadają w kręgu (aby widzieć się nawzajem). Nauczyciel prosi uczniów o dokończenie zdania: „Na dzisiejszej lekcji dowiedziałam/em się, że ...”, „Zaskoczyło mnie to, że ...”

Załącznik nr 1

Ulotka

PÓLKULA LEWA	PÓLKULA PRAWA
Logiczna	Intuicyjna
Kontroluje prawą część ciała	Kontroluje lewą część ciała
Analizuje	Syntezuje
Reaguje na instrukcje ustne i wyjaśnienia	Reaguje na instrukcje symboliczne, na demonstrowanie i ilustrowanie
Zwraca uwagę na różnice	Zwraca uwagę na podobieństwa
Myśli sekwencyjnie	Myśli o wielu rzeczach jednocześnie
Planuje, tworzy struktury	Działa elastycznie i spontanicznie
W myśleniu i zapamiętywaniu posługuje się głównie symbolami	W myśleniu i zapamiętywaniu posługuje się głównie wyobrażeniami
Pamięta nazwiska	Pamięta twarze
Preferuje mówienie i pisanie	Preferuje rysowanie i manipulowanie przedmiotami
Lepiej reaguje na bodźce słuchowe i wzrokowe	Lepiej reaguje na bodźce kinetyczne (ruch, działanie)
W czytaniu odpowiada za rozpoznawanie liter, wyrazów, zdań	W czytaniu odpowiada za zrozumienie, rytm, płynność
Rozpoznaje druk	Odpowiada za pismo
W muzyce odpowiada za rozpoznawanie nut, uderzenie, tempo	W muzyce odpowiada za rytm, płynność, obraz, emocje
Ukierunkowana na przyszłość	Ukierunkowana na chwilę obecną
Kontroluje uczucia	Bardziej swobodna w zakresie uczuć
Preferuje logiczne rozwiązywanie problemów	Preferuje intuicyjne rozwiązywanie problemów
Preferuje testy wyboru	Preferuje otwarte pytania
Rzadko używa metafor i analogii	Często posługuje się metaforami i analogiami

Załącznik nr 2

Prezentacja

CO CECHUJE WZROKOWCA

Wzrokowiec – to osoba, która z łatwością tworzy w umyśle bogate sceny, postrzega siebie w różnych sytuacjach, ze słowami kojarzy obrazy, nowym terminom nada znaczenie wówczas, gdy je „zobaczy” lub otrzyma wizualny opis.

Trzeba pamiętać, że wzrokowcy:

- lubią demonstracje lub pokazy, lubią wykresy i tabele
- lubią opisy, pamiętaj ą twarze, lubią robić notatki
- lubią patrzeć, rysować, lubią porządek i schludność, nie lubią dużo mówić

CO CECHUJE SŁUCHOWCA

Słuchowiec – to osoba, która lubi słuchać siebie i innych, myśli w słowach i dźwiękach, nie zwraca uwagi na szczegóły. Słowo wymagające przeliterowania najpierw słyszy. Jeżeli znajdzie się w nowej sytuacji, przede wszystkim zastanawia się co usłyszy i co ona sama będzie mówić .

Trzeba pamiętać, że słuchowcy:

- lubią dialog i rozmowy, powtarzają głośno to, co napisali
- rozmawiają ze sobą, lubią słucha ć, lubi ą wykłady, lubią muzykę
- lubią długie wypowiedzi własne

CO CECHUJE CZUCIOWCA

Czuciowiec – to osoba, która charakteryzuje się silnymi reakcjami uczuciowymi, emocjonalnymi lub wrażeniami dotykowymi. Jeżeli ma przeliterować słowo, najpierw „czuje” jak jego ręka pisze dany wyraz na papierze lub „wyczuwa” właściwy układ liter.

Trzeba pamiętać, że czuciowcy:

- uczą się przez wykonywanie i bezpośrednio zaangażowanie
- lubią emocje, ruch

Jeśli chcesz sprawdzić, czy naprawdę potrafisz się uczyć, odpowiedz na pytania, zaznaczając odpowiedzi „tak”, „nie” lub „?” zgodnie z pierwszą myślą, jaka Ci przychodzi do głowy.

Lp.	Pytanie	Tak	Nie	Nie mam zdania
1	W czasie odrabiania lekcji dość często szukam ołówka, słownika, gumki czy innych drobiazgów i w ten sposób przerywam uczenie się			
2	Staram się odrabiać wszystkie lekcje w tym samym dniu, w którym są zadane			
3	Lekcje odrabiam wtedy, kiedy mam czas, tak trochę „z doskoku”			
4	Mam swoje sposoby na opanowanie tego, czego trzeba się nauczyć			
5	Wypracowania piszę od razu na czysto, bo rzadko w nich coś poprawiam			
6	Moje zapamiętywanie zależy od tego, ile razy powtórzę to, czego się uczę			
7	Uczę się zadanego przedmiotu dopiero w dzień poprzedzający lekcję, aby nie zapomnieć tematów i mieć wszystko na „świeżo”			
8	Robię notatki, podkreślam, wywieszam plansze, aby mieć trudne treści przed oczami			
9	Obserwuję, że mam kłopoty z koncentracją, łatwo się rozpraszam			
10	W trakcie uczenia się mam mnóstwo różnych skojarzeń			
11	Przed ważną klasówką zarywam noce, aby się dobrze przygotować			
12	Od jakiegoś czasu pisze sobie plan tego, co mam zrobić w tygodniu lub danego dnia			
13	Biorę się do nauki dopiero w ostatniej chwili, gdy mam „nóż na gardle”			
14	Uczę się, staram się zrozumieć to, czego się uczę			
15	Nawet, gdy się czegoś dobrze nauczę, to zwykle mam problemy z odpowiedzią, gdy jestem pytana/y			

Klucz do testu – „Czy potrafię się uczyć?”

Za każdą odpowiedź „tak” na pytania: 2,4,6,8,12,14 policz sobie 10 punktów.

Za każdą odpowiedź „nie” na pytania: 1,3,5,7,13,15, policz sobie 10 punktów.

Za każdą odpowiedź „?” policz sobie 5 punktów.

Podsumuj punkty i sprawdź , co to może oznaczać.

100 – 150 punktów: Jeśli nie pomyliłaś/eś się w obliczeniach, to naprawdę potrafisz się uczyć. Wiesz lub wyczuwasz, jak uczyć się skutecznie. Jeśli w praktyce wykorzystujesz tę wiedzę, to jesteś dobrym uczniem. A może czytałaś/eś już jakąś lekturę na ten temat i stąd tak doskonałe rezultaty?

50 – 99: punktów: Twoja umiejętność uczenia się jest dobra. Potrafisz pracować tak, aby uczyć się z dobrym rezultatem. Masz jednak pewne słabe punkty, na które warto zwrócić uwagę. Może Ci pomóc zapoznanie się z zagadnieniami dotyczącymi sposobów uczenia się.

9 – 49: punktów: Twoja umiejętność uczenia się pozostawia wiele do życzenia. Może stosowane przez Ciebie techniki uczenia się wcześniej wystarczały, ale teraz warto podjąć trud zgłębienia wiedzy o tym, jak uczyć się skutecznie. Wtedy z pewnością okaże się, że nie masz słabej pamięci, a oceny mogą być lepsze.